

Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri

Problems of University Students and Suggestions for Solutions

Arzu DONAT, Belda BİLGİÇ, Aslı ESKİOCAK, Didem KOŞAR

ÖZ

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin sorunlarının onların bakış açıları ile ortaya konulması ve çözüm önerilerinin ayrıntılı olarak saptanmasıdır. Nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni çerçevesinde tasarlanan araştırmanın katılımcılarını, Ankara'nın çeşitli üniversitelerinde okumakta olan 17 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma verileri içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, katılımcılar üniversitede ekonomik, akademik, uyum sağlama ve sosyal konularda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların sorunların yarattığı sonuçlar olarak 'psikolojik sonuçları', 'akademik başarıda düşüşü' ve 'okul terkini' ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcıların çözüm önerileri arasında üst yönetimin, öğretim üyelerinin ve ailenin desteğinin önemli olduğuna ilişkin görüşler yer almaktadır. Araştırma sonuçları ilgili literatür ile ilişkili olarak tartışılmış ve bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Üniversite, Üniversite öğrencileri, Gençlik, Sorunlar

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the problems of university students from their point of view and to determine the solution proposals in detail. The present study, which is designed within the framework of qualitative research methodology and case study pattern, consists of 17 university students studying at various universities in Ankara. Research data were analyzed using content analysis. As a result of the research, participants stated that they had problems in economic, academic, adaptation and social issues at the university. The participants' views on the results of the problems indicate "psychological consequences", "decrease in academic achievement", and "drop out of the school". Among the participants' suggestions for a solution, there are some opinions that top management, teaching staff, and support of family are important. The results of the research are discussed concerning the related literature and some suggestions are presented.

Keywords: University, University students, Youth, Problems

Donat A., Bilgiç B., Eskiocak A., & Koşar D., (2019). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 9(3), 451-459. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.345>

Arzu DONAT

ORCID ID: 0000-0001-6647-0839

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Hacettepe University, Institute of Educational Sciences, Department of Educational Sciences, Ankara, Turkey

Belda BİLGİÇ

ORCID ID: 0000-0003-1169-6341

Ankara Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İngilizce Hazırlık Birimi, Ankara, Türkiye

Ankara University, School of Foreign Languages, English Language Preparatory Unit, Ankara, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 05.11.2018

Kabul Tarihi/Accepted : 24.06.2019

Aslı ESKİOCAK

ORCID ID: 0000-0003-3334-8890

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Hacettepe University, Institute of Educational Sciences, Department of Educational Sciences, Ankara, Turkey

Didem KOŞAR (✉)

ORCID ID: 0000-0003-4959-1094

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye

Hacettepe University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Ankara, Turkey
didemarlikosar@gmail.com

GİRİŞ

Üniversiteler, toplumların kalkınmasında ve gelişmesinde önemli role sahip yükseköğretim kurumlarıdır. Üniversiteler yerel, bölgesel, ulusal ve küresel olarak toplumların sosyal ve ekonomik refahlarını kazanmaları için yaşamsal bilgiyi yaratmakta ve yaymaktadır (Erdem, 2013). Üniversiteler düşüncelerin özgür bir biçimde ifade edilerek tartışıldığı bilimsel düşünmenin kazandırılmaya çalışıldığı eğitim kurumlarıdır. Üniversite dönemi ise öğrencilerin kişisel, akademik, sosyo-kültürel, ekonomik yaşamlarında değişimlerin yoğun bir şekilde gerçekleştiği, geleceklerini biçimlendirmeye çalıştıkları bir dönemdir. Üniversitede geçirilen yıllar öğrencilerin bir yandan bilgi ve becerilerini artırmalarına olanak sağlarken bir yandan da bağımsız bir şekilde kimliklerini kazanmalarında rol oynamaktadır (Şahin, Şahin-Firat, Zoraloğlu & Açıkgöz, 2009). Üniversite çağı, ergenlik dönemi gibi zorlu bir sürecin ardından başlamaktadır. Yükseköğretimde geçirilen zaman dilimi, öğrencilerin zaman zaman gerginlik, hüznün, kaygı ve stres yaratan durumlarla karşı karşıya kaldıkları ve bu tür durumlara uygun problem çözme stratejileri veya davranışlar geliştirip, bu durulumaların üstesinden gelmeye çalıştıkları yaşamlarının en önemli geçiş aşamasıdır (Bülbül & Acar-Güvendir, 2014). Bu geçiş aşamasında öğrencilerin yükseköğretime uyumunu etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler arasında farklı kültürel ortamlarda bulunma zorunluluğu, değişim koşulları, üniversiteye uyum süreci, ekonomik zorluklar, barınma ve çevresel değişkenler sayılabilir (Bülbül & Acar-Güvendir, 2014; Kacur & Atak, 2011).

Türkiye’de öğrenciler, üniversitede okuma fırsatını zorlu bir yarış sonunda, yapılan sınav ile elde etmektedirler ve üniversite yaşamından bir takım beklentileri vardır. Bu beklentiler arasında mezun olunca iyi bir iş bulmak, üniversitede geçirilen süre boyunca sosyal, akademik ve entelektüel gelişimi sağlamak, yeterli burs ve barınma imkânı sağlamak olabilir, ancak beklentilerin karşılanmama durumu stres, kaygı ve hayal kırıklığını da beraberinde getirmekte üniversiteye ilişkin algı ve tutumlarına olumsuz etki yapmaktadır. Alan yazın incelendiğinde üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Demirbilek, 2012; Erkan, Özbay, Cihangir-Çankaya, & Terzi, 2012; Filiz & Çemrek, 2007; Korkmaz, 2000; Topkaya & Meydan, 2013; Şahin et al., 2009). Şahin ve ark., (2009), üniversitede öğrencilerin yaşadıkları en önemli üç sorunu sırası ile ekonomik sorunlar ve temel gereksinimleri karşılayamama, öğretim programları ve öğretim elemanlarıyla ilgili sorunlar olarak belirlemiş; bunları çevreye uyum, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin yetersizliği, gelecek kaygısı, kişisel ve ailevi sorunlar, doyumsuzluk, fiziksel koşulların yetersizliği, demokratik olmayan ortam, amaçsızlık, entelektüel olmama, yönetsel sorunlar, manevi boşluk ve özgüven eksikliğinin izlediğini ortaya koymuşlardır. Kacur ve Atak (2011)’in çalışmasında ise üniversite öğrencilerinin sınav, meslek edinme, ekonomik, çevreyle iletişim konularında sorunlar yaşadıkları ortaya konulmuştur. Topkaya ve Meydan (2013), üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanları belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada öğrencilerin daha çok duygusal sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuşlardır.

Ayrıca araştırma bulguları, duygusal sorunlar dışında öğrencilerin romantik sorunlar, ekonomik sorunlar, akademik sorunlar, kişilik sorunları, uyum sorunları, aileyle ilgili sorunlar ve arkadaşlarla ilgili sorunlar yaşadıklarını göstermiştir.

Bu bilgiler ışığında, bu araştırmanın üniversite öğrencilerinin yaşamakta oldukları sorunların kendileri ile bire bir görüşme sonrası onların bakış açısı ile bütüncül bir şekilde ortaya konulmasının ve çözüm önerilerinin ayrıntılı bir şekilde saptanmasının bu sorunların giderilmesinde rol oynayacak paydaşlara fikir sunarak üniversitelerde eğitim öğretimin daha verimli olmasında, yaşam kalitesinin artmasında, çeşitli olanakların daha ulaşılabilir olmasında etkili olacağı düşünülmektedir. Ülkelerin kalkınmasında, ilerlemesinde toplumun yönlendirmesi beklenen, ülkelerin geleceği olarak kabul edilen üniversite öğrencilerinin sorunlarına eğilmek, gerek bireysel, gerekse toplumsal açıdan büyük önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Bu ana amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

- Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunlar nelerdir?
- Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunların sonuçları nelerdir?
- Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerine yönelik üniversite öğrencilerinin görüşlerinin çözümlenmesini amaçlayan bu çalışmada, nitel veri toplama teknikleri ve durum deseni benimsenmiştir. Durum deseninde bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu çalışmada halen üniversitede okumakta olan öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve bunlara ilişkin çözüm önerileri ayrıntılı bir biçimde ortaya konulmak istendiği için durum deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ilinde bulunan çeşitli üniversitelerde okumakta olan 17 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmada maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmış böylelikle çalışma grubunun çeşitliliği sağlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna seçilecek öğrencilerin belirlenmesinde üniversite, bölüm, sınıf düzeyi, cinsiyet, doğum yeri, yaşam yeri, anne-baba eğitim düzeyi, aile ekonomik durumu, anne-baba mesleği gibi değişkenler çeşitlilik kaynağı olarak alınmıştır. Çalışma grubuna ilişkin olan demografik değişkenler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubunda 11 kadın, altı erkek öğrencinin yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların ikisi bilgisayar

Tablo 1: Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler

K	C	Bölüm	Üniversite	Sınıf	D. Yeri	Y. Yeri	Anne Eğt. D.	Baba Eğt. D.	Aile Ek. D.	Anne Meslek	Baba Meslek
Ö1	K	Bilgisayar M.	Bilkent	Hazırlık	Alanya	Alanya	Lise	Lise	Alt	Ev H.	Emekli
Ö2	K	Hukuk	Bilkent	Hazırlık	Ordu	Ankara	İlkokul	Lisans	Alt	Ev H.	Hakim
Ö3	K	Elektrik-Elek. Müh.	Hacettepe	4	Ankara	Ankara	İlkokul	Lise	Alt	Ev H.	OtoTamirci
Ö4	E	Radyo-TV	Başkent	2	Ankara	Ankara	Lisans	Lisans	Üst	Muh.m	Fizik Müh.
Ö5	E	Gazetecilik	Ankara	Hazırlık	İzmir	Ankara	Lise	Lisans	Orta	Ev H.	İşsiz
Ö6	E	Gıda Müh.	Ankara	Hazırlık	Azerbaycan	Azerbaycan	Lisans	Lisans	Alt	Muhb.	Serbest
Ö7	K	Çalışma Ekonomisi	Ankara	Hazırlık	Ankara	Ankara	Lisans	Lisans	Orta	Memur	Mühendis
Ö8	K	Bilgisayar Müh.	Ankara	2	Karaman	Karaman	Lise	Ön L.	Orta	Ev H.	Esnaf
Ö9	K	Maliye	Ankara	Hazırlık	Ankara	Ankara	Lisans	Lisans	Orta	Memur	Serbest mslk
Ö10	E	Elektrik-Elek. Müh.	Ankara	2	Şanlıurfa	Şanlıurfa	İlkokul	Lisans	Orta	Ev H.	Memur
Ö11	K	Enerji ve Malz. Müh.	Ankara	2	Ankara	Ankara	Lisans	Lisans	Orta	Mak.M	Mak.M.
Ö12	K	Biyomedikal Müh.	Ankara	2	Kastamonu	Kastamonu	Lisans	Lisans	Orta	Anestezi T.	Müh.
Ö13	K	PDR	Hacettepe	2	Makedonya	Makedonya	Ortaokul	Lise	Orta	Ev H.	Araba Tamircisi
Ö14	E	BESYO	Hacettepe	1	İstanbul	İstanbul	Lise	Lisans	Orta	-	Memur
Ö15	E	Aktüerya	Hacettepe	2	Kırşehir	Ankara	Lise	Lise	Orta	Ev H.	Tüccar
Ö16	K	Alman Dili E.	Hacettepe	3	Almanya	Almanya	Lisans	Lisans	Üst	Öğrtm.	Mühendis
Ö17	K	İngiliz Dili E.	Hacettepe	4	Konya	Ankara	Lise	Lisans	Üst	Ev H.	Esnaf

mühendisliği, biri hukuk, ikisi elektrik-elektronik mühendisliği, biri Radyo-TV, biri gazetecilik, biri gıda mühendisliği, biri çalışma ekonomisi, biri maliye, biri enerji ve malzeme mühendisliği, biri biyomedikal mühendisliği, biri PDR, biri aktüerya, biri Alman dili eğitimi ve biri İngiliz dili eğitimi bölümünde, biri beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okumaktadırlar. Katılımcılar Bilkent Üniversitesi, Hacettepe, Başkent ve Ankara Üniversitesi öğrencileridir. Katılımcıların altısı hazırlık, biri 1., yedisi 2., biri 3. ve ikisi 4. sınıf öğrencileridir. Doğum yerleri incelendiğinde, katılımcıların Alanya, Ankara, Ordu, Karaman, İzmir, Azerbaycan, Makedonya, İstanbul, Kırşehir, Almanya ve Konya illerinden oldukları görülmektedir. Katılımcıların anne eğitim düzeyleri incelendiğinde üçünün annesinin ilkökul, birinin annesinin ortaokul, altısının annesinin lise ve yedisinin annesinin lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların babalarının eğitim düzeyleri incelendiğinde ise dördünün babasının lise, birinin ön lisans ve 12'sinin lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların ailelerinin ekonomik düzeyleri alt-orta ve üst olarak değişmekte, dördünün alt, üçünün üst ve 10'nun orta sosyoekonomik düzeye sahip olduğu ifade edilmiştir. Katılımcıların annelerinin meslekleri ev hanımlığı, muhasebe müdürü,

muhasebeci, memur, anestezi teknisyeni, makine mühendisi, öğretmen olarak belirlenirken baba meslekleri arasında hâkim, oto tamircisi, fizik mühendisi, serbest meslek, araba tamircisi, tüccar, esnaf, bulunmaktadır; bir öğrenci babasının emekli; biri ise işsiz olduğunu belirtmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken üniversite öğrencilerinin üniversite dönemleri, yaşadıkları sorunlar, sorunlarla baş etme stratejilerine ilişkin literatür ayrıntılı olarak incelenmiş ve üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerini saptamak amacı ile çeşitli maddeler belirlenerek uzman görüşüne sunulmuştur. Görüşme formunda yer alan sorular uzman görüşlerinin geri bildirimleri sonucunda yeniden düzenlenmiş, gerekli görülen maddeler üzerinde düzenlemeler yapıldıktan sonra araştırmanın amacına uygun, anlaşılır ve uygulanabilir olduğu ortaya konulmuştur. İki öğrenci ile yapılan ön uygulama sonucunda görüşme formunun işler olduğu görülmüş ve görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmacılar tarafından çalışmanın amacına uygun olarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 17 üniversite öğrencisi ile birebir ve yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 45 dakika sürmüştür. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde veri kaybını önlemek için katılımcıların verdikleri cevapların sadece araştırmacı tarafından dinleneceği belirtilerek katılımcıların onayları alınmış ve ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Ayrıca görüşmeci görüşmeyi not etmiştir. Böylece, ses kayıt cihazı ve not tutma tekniği birlikte kullanılmıştır. Katılımcılara araştırma bulguları raporlanırken isimlerinin gizleneceği ve talep etmeleri halinde araştırma sonuçlarının ulaştırılacağı belirtilmiştir.

Mevcut araştırmanın verilerinin analizinde, nitel araştırma veri analizi tekniği olarak içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinin amacı, elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır; özünde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize etmek ve yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Verilerin analizinde, görüşme formunda yer alan sorular dikkate alınarak katılımcıların görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacı ile yer yer doğrudan alıntılara yer verilmiştir (Türnüklü, 2000). Verilerin sunumunda, alıntı seçimi için çarpıcılık (farklı görüş), açıklayıcılık (temaya uygunluk), çeşitlilik ve uç örnekler ölçütleri dikkate alınmıştır (Ünver, Talu-Bümen & Başbay, 2010). Verilerin analizinde ve doğrudan alıntılarda öğrenciler "Ö" kısaltması ve numaralarla temsil edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak için kullanılan en önemli iki ölçüt geçerlik ve güvenirliliktir. Araştırmada iç geçerlik, uzman incelemesi, katılımcı teyidi, bulguların doğrudan alıntılarla verilmesi, veri toplama aracının ve bulguların ilgili literatürle tutarlılığı ile dış geçerlik, araştırmada hangi yöntemin kullanıldığı, araştırma yöntemine uygun hangi desenin kullanıldığı ile ilgili bilgiler verilerek gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarının verilerle tutarlılığına ilişkin tutarlık incelemesiyle iç güvenirlilik, veri toplama sürecinin ve analizinin ayrıntılı betimlenmesi yoluyla da dış güvenirlilik sağlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2011; Yurdakul, 2008).

BULGULAR

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur. Tablo 2'de araştırma sonucu elde edilen tema, kategori ve kodlar verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde sorunlar, sonuçlar ve çözümler olmak üzere üç ana temanın ortaya çıktığı görülmektedir. Sorunlar teması altında ekonomik, akademik, uyum, sosyal ve diğer kategorileri belirlenmiştir. Ekonomik kategorisi altında ortaya çıkan kodlar şu şekildedir; harçlık, ulaşım ve burslar. Dersler, öğretim üyeleri ve gelecek ise akademik kategorisi altında; şehir, çevre ve kültürel farklılıklar uyum kategorisi altında; arkadaşlık, üniversite imkânları, boş zaman sosyal kategorisi altında; barınma ve güvenlik ise diğer kategorisi altında belirlenen

kodlardır. Sonuçlar teması altında psikolojik, akademik başarı, okul terki olmak üzere üç kategori belirlenmiştir. Okuldan soğuma, aidiyet hissetmeme, özgüven eksikliği psikolojik kategorisinde; derslerden soğuma, başarısız olmaya inanç ve atalet akademik başarı kategorisinde; ailenin yanına dönme, üniversite değiştirme isteği ise okul terki kategorileri altında ortaya çıkan kodlardır. Son olarak çözümler teması altında yönetim, süreç ve aile kategorileri ortaya çıkmış; anketleri dinleyen üst yönetim, sosyal medya yönetim kategorisinin, etkili danışmanlık, iletişime açık öğretim elemanları, devam devamsızlık süreç kategorisinin, helikopter ve farkındalık ise aile kategorisinin altındaki kodlar olarak ortaya konulmuştur.

Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 3'de belirtilmiştir.

Tablo 2: Araştırma Sonucu Elde Edilen Tema, Kategori ve Kodlar

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Sorunlar	Ekonomik	Harçlık
		Ulaşım
		Burslar
	Akademik	Dersler
		Öğretim Üyeleri
	Uyum	Gelecek
Şehir		
Sosyal	Çevre	
	Kültürel Farklılıklar	
	Arkadaşlık	
Diğer	Üniversite imkânları	
	Boş zaman	
Sonuçlar	Psikolojik	Barınma
		Güvenlik
		Okuldan soğuma
	Akademik başarı	Aidiyet hissetmeme
Özgüven eksikliği		
Okul terki	Derslerden soğuma	
	Başarısız olmaya inanç	
Çözümler	Yönetim	Atalet
		Ailenin yanına dönme
	Süreç	Üniversite değiştirme isteği
Aile		Anketler
	Dinleyen üst yönetim	
Sosyal medya		
Etkili danışmanlık	İletişime açık öğretim elemanları	Devam-devamsızlık
		Helikopter
Farkındalık		

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların yaşadıkları sorunları ekonomik, akademik, uyum, sosyal ve diğer kategorilerinde değerlendirdikleri görülmektedir. Ekonomik kategorisinde harçlık (n = 10), ulaşım (n = 11), burslar (n = 12); akademik kategorisinde dersler (n = 11), öğretim üyeleri (n = 14) ve gelecek (n = 9), uyum kategorisinde şehir (n = 4), çevre (n = 3) ve kültürel farklılıklar (n = 2), sosyal kategorisinde arkadaşlık (n = 4), üniversite imkânları (n = 4) ve boş zaman (n = 3), diğer kategorisinde barınma (n = 2), güvenlik (n = 1) ifadeleri öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Bazı katılımcıların ekonomik açıdan yaşadıkları sorunlar aşağıda belirtilmiştir.

“Aslında ekonomik açıdan sorun olarak değil de ben şunu problem olarak görüyorum; Biz özel okulda okuyoruz diye birçok kurum burs vermeye yanaşmıyor. Ama bence bu çok saçma. Çünkü özel okulda okumak daha masraflı oluyor, etrafında bulunan şeylerden dolayı. Bizimki en ucuz özel okul olmasına rağmen. Bahçeşehir’de Koç’da çok daha pahalı her şey. Özel okul adını gördüklerinde direkt yanaşmıyorlar. Bence bu çok saçma. Ayrıca devletin biz özel okulda okuyorsak buna daha çok yanaşması gerekiyor çünkü okula bizim için ekstra bir para harcamıyor devlet ama bize burs vermeye yanaşması lazım (Ö1).”

“Hiçbir öğrenciye kendi harçlığı yetmez bence. Özellikle gezme-yi ve sosyal hayatı seviyorsa imkânı yok. Kendi açımdan söyleyecek olursam daha çok olursa daha çok rahat ederim yani. Net bir ay sonu problemi yaşıyorum mesela. Mecburen harçlığım bittikçe alıyorum çünkü verdikleri bitiyor hemen. Öyle olunca mecburen mesela babaannemden gidip alıyorum, diğer aile bireylerinden almaya çalışıyorum. Ulaşım konusunda da araba olunca her şey daha kolay oluyor. Ama onunda getirdiği sıkıntı oluyor işte arabanın benzini bakımı gibi. Ankara’daki çoğu okul şehir dışında olduğu için ulaşım çoğu kişi için problemdir (Ö4).”

“Mesela otobüs sıraları, öğrenciler sıra olduğu halde çoğu öne geçiyor. Mesela bir fakültenin uzakta olması, her çıkışta o oto-

büs sıkıntısını yaşamam, benim oraya stresli gitmem bile beni okuldan çok soğutuyor. Burs imkânı da bence çok kısıtlı. Bir sürü kurum var, vakıflar var, onlarda kendi yakınlarına veriyor (Ö5).”

“Ankara’da ulaşım pahalı (Ö8).”

“Ailesiyle yaşamayanların daha çok parasız kalma sıkıntıları oluyor, yemek için ekstra para harcamaları gerekiyor (Ö9).”

“Yurt veya para olarak verildiğinde çok yeterli olduğunu düşünmüyorum verilen miktarın öğrenciler için (Ö11).”

“Üniversiteye ulaşım her üniversitenin en büyük sorunlarından biri, mesela bizim okul, servis kaçarsa otobüs metro sonra yine otobüs ya da otostop çekmek zorunda kalıyoruz, derse geç kalıyoruz (Ö13).”

Bazı katılımcıların akademik açıdan yaşadıkları sorunlar aşağıda belirtilmiştir.

“Ders programında öğrenciyi hiç düşünmüyorlar. Bundan sonra iş hayatına atılacağız. Kendimizi geliştireceğimiz, bir şeyler yapabileceğimiz şu önümüzdeki 5 yıl. Ama ders programı gereksiz yoğun. Hukuk bölümünde haftada 6 saat bilgisayar dersi var. Hazırlığı atlayıp bölüme başlayan arkadaşlarım var. Hukukla ilgili derslere hasret kaldık diyorlar (Ö2).”

“Ezberle dayalı eğitim kesinlikle problem. Çünkü mesela radyo televizyon okuyorum, benden tarih bilmemi istiyorlar. Almamız gereken bazı zorunlu dersler var...ama onun yerine bölümümüzde alakalı mesela kendi bölümüm için söyleyeyim Adobe kursları versin o dersi koyacağına. Ne bileyim çekim yaptırın. Bence bizim bölümlerimizde çok fazla uygulama olması gerekiyor. Elimizin alışması için. Yetersiz uygulama probleminin olduğunu söyleyebilirim ama derslerimiz çok ağır değil bence. Öğretim elemanları ile iletişim kopukluğu var çünkü yaş ortalaması hocaların çok yüksek. Çok az hocamız genç ve bizlerle arkadaşlık kurabiliyor. Çoğu hoca biz eskiden böyle yaptık hâlâ da böyle yapıyoruz diye düşünen kafada oldukları için biraz,

Tablo 3: Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	Ö
			n
Ekonomik	Harçlık	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö15, Ö17	10
	Ulaşım	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13	11
	Burslar	Ö1, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16	12
Akademik	Dersler	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12	11
	Öğretim Üyeleri	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö15, Ö16, Ö17	14
	Gelecek	Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12	9
Uyum	Şehir	Ö1, Ö3, Ö13, Ö14	4
	Çevre	Ö2, Ö15, Ö17	3
	Kültürel Farklılıklar	Ö4, Ö16	2
Sosyal	Arkadaşlık	Ö3, Ö15, Ö16, Ö17	4
	Üniversite imkânları	Ö1, Ö4, Ö7, Ö13	4
	Boş zaman	Ö3, Ö4, Ö15	3
Diğer	Barınma	Ö14, Ö17	2
	Güvenlik	Ö16	1

hem anlamak zor, hem derslerinden geçmek zor, hem de anlattıklarını anlamak biraz zor oluyor. Bence Türkiye’de yaşayan herkesin geleceğe ilişkin belirsizlik, iş bulma kaygısı sorunu olduğunu düşünüyorum. Hep ne yapacağım muhabbeti oluyor. Üniversitede yeterli uygulama yapmadıkları için nereye yöneleceğimizi bilmiyoruz. Ben bu olacağım diyemiyoruz. Çünkü hiç birini denemediğin için hani mutlu mu olacaksın olmayacak mısın bilemiyorsun. Ne biliyim işte bölümde uygulamaya yönelik seçmeli dersler olsa daha sonra denedikten sonra beğenmezsem başka seçmeli dersler alabilsem üniversite hayatında bunu çözersin ne olmak istediğini (Ö4).”

“İletişim kopukluğu oluyor bazen, pek anlayamıyoruz. Biraz samimi iletişimimiz bazı hocalarla olmuyor (Ö7).”

“Bu tür kaygılarım her zaman var, çünkü Türkiye’de yaşıyoruz, her şeyden çok fazla var ve artık ekmek aslanın ağzında değil midesinde. Kötü bir bölümde, kötü bir üniversitede okuduğumu düşünmüyorum ama ne olursa olsun iş bende bitecek, geleceğim belirsiz (Ö8).”

Bazı katılımcıların sosyal açıdan yaşadıkları sorunlar aşağıda belirtilmiştir.

“Bölümünde verdiği zorluk yüzünden bir süre sonra asosyallik başlıyor. Böyle sürekli kütüphanede ders çalışan bir gruba dönüyorsun. Kendi aramızdaki ilişkilerimizde bir süre sonra ders notundan ileriye gidemiyor. Çok yakın arkadaşların dışında genel olarak önceden çok rahat muhabbet ettiğim, zaman geçirdiğim insanlarla bir süre sonra sadece iş ilişkisine dönüşüyor. İşte not var mı soru var mı falan şeklinde. Bir tek benim bölümüme yönelik değil herkeste böyle olduğunu düşünüyorum. Genelde öğrencilerin arasındaki o samimiyetsizlik hep konu olur. Sadece not istediği zaman selam veriyor şeklinde, işi düşünce geliyor falan gibisinden. O durum var yani, son iki senedir yoğun bir şekilde var hem de. İlk senelerde hazırlıkta ya da birinci sınıfta boş zamanımız oluyordu. Sosyal etkinliklere katılmaya çalışıyordum. Kulüplere katılıp oralarda aktif olmaya, daha çok çevre edinmeye çalışıyordum ama bir süre sonra devam edememeye başladım. Bir gittim iki gittim, bir süre sonra sıkıldım. Vakit bulamama durumları çıktı. Hep böyle başladığım sosyal aktivite etkinlik ne varsa böyle yarıda bıraktım. Ne olursa olsun spor kültürel ya da ne bileyim hani kendi alanıma yönelik bir şeyleri de hep yarım bırakmak zorunda kaldım (Ö3).”

“Üniversitenin sunduğu etkinlik imkânları çok az. O yüzden herkes dersi bittiği anda koşarak okuldan çıkıp başka yerlere gidiyor. Okulun içinde bir Starbucks bile açsalar insan bir oturur eder yani. Mesela dans kursları falan var onlara gidenler var ama çoğu kişi gitmiyor. İnsanların ilgisini çeken bir olay yok hani okulda kalayım ya ben diyeceğin, takılma ortamı olmuyor yani (Ö4).”

“Aslında üniversite imkânları az geliyor. Daha fazla aktivite ayırabilir. Çünkü mesela sağlık kültür kursu açtı ilk gün doldu. Kontenjan yetersiz (Ö7).”

“Üniversitede sosyal açıdan yaşadığım sıkıntılar çeşitli alanlarda kurulan kulüplerin aktif olmaması ve bundan dolayı öğrencilerin birbirinden kopukluğu. Kulüpler bir bakıma kişilerin arasındaki bağların güçlenmesini sağlıyor, aynı duygulara,

yeteneklere sahip olan insanları bir araya toplamakla yükümlü olan yerler, bunların birbirinden olan kopukluğu sosyal açıdan sıkıntılar oluşturuyor (Ö13).”

“Kafana uyan, güvенеbileceğin, birlikte eğlenebileceğin, zaman geçireceğin, ders çalışacağın birini bulmakta zorlanabilir insan çünkü burası bir dünya her çeşit insan var; arkadaş olabilmek için zaman geçirmek gerekiyor ama seni yarı yolda bırakabiliyorlar (Ö16).”

Bazı katılımcıların ekonomik, akademik ve sosyal açıdan yaşadıkları sorunların dışında belirttikleri sorunlar aşağıda belirtilmiştir.

“Nerede kalayım şimdi ben? Geldim buraya okumaya, derslerime mi bakayım kalacak yer mi arayayım? Ev tutsam kendi başıma nasıl kalacağım hadi tuttum kirayı nasıl ödeyeceğim hadi ödedim karnımı nasıl doyurayım (Ö14)?”

“Üniversitemizde barınma ile ilgili sorunlar yaşıyoruz; yeterli KYK ya da çevrede güvenle kalabileceğimiz uygun fiyatlı yurt sayısı çok az; okulda öğrenci köylerinden ya da yurdundan yararlanabilen arkadaşlarımız çok şanslı (Ö16).”

“Aslında baktığınızda güvenlik sayısı çok gibi; ama bir olay olduğunda okulda olaya sebep olan öğrenciler sınıfa bile derste girebiliyorlar; bunun için hem dışarıda hem de bina içlerinde güvenlik sayısının artması gerekiyor (Ö17).”

Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunların Sonuçlarına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunların sonuçlarına ilişkin görüşleri Tablo 4’de belirtilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların yaşanan sorunların sonuçlarını psikolojik, akademik başarı ve okul terki kategorilerinde değerlendirdikleri görülmektedir. Psikolojik kategorisinde okuldan soğuma ($n=1$), aidiyet hissetmeme ($n=4$), özgüven eksikliği ($n=1$), akademik başarı kategorisinde derslerden soğuma ($n=2$), başarısız olma inancı ($n=1$), atalet ($n=1$), okul terki kategorisinde ailenin yanına dönme ($n=3$), üniversite değiştirme ($n=2$) ifadeleri öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Bazı katılımcıların sorunların psikolojik sonuçlarına ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Notlarla ilgili sorunlar insana özgüven sorunu yaşatabilir ya da genellikle derse ve okula adapte sorunu yaşanabilir (Ö8).”

“Aidiyet sorunu yaşanabilir, siz bir sürü sıkıntı yaşadığınız yere gitmek ister misiniz? Ayaklarınız geri geri gider, o yüzden bağlılık hissetmem bu yüzden okuldan insanlardan üniversiteden soğuma olabilir (Ö14).”

Bazı katılımcıların sorunların akademik başarı açısından sonuçlarına ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Öğrencilerin akademik başarıları düşüyor. Sonuçta mental sağlık çok önemli bir şey. Fiziksel sağlığınıza bile bozar. Kendi açımdan değil de şu an ciddi sorunlar yaşayıp derslerine devam edemeyenler var (Ö2).”

“Bu kadar sıkıntı ile boğuşurken nasıl ders çalışıp başarılı olmamız bekleniyor ki? Gelecek bize nasıl emanet edilsin, biz

Tablo 4: Sorunların Sonuçlarına İlişkin Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	ö
			n
Psikolojik	Okuldan soğuma	Ö13	1
	Aidiyet hissetmeme	Ö8, Ö14, Ö16,Ö17	4
	Özgüven eksikliği	Ö15	1
Akademik başarı	Derslerden soğuma	Ö2,Ö17	2
	Başarısız olma inancı	Ö14	1
	Atalet	Ö9	1
Okul terki	Ailenin yanına dönme	Ö3,Ö10,Ö13	3
	Üniversite değiştirme	Ö15,Ö17	2

Tablo 5: Sorunların Çözümlerine İlişkin Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	ö
			n
Yönetim	Anketler	Ö8,Ö1,Ö5	3
	Dinleyen üst yönetim	Ö10, Ö17	2
	Sosyal medya	Ö16, Ö9	2
Süreç	Etkili danışmanlık	Ö6,Ö10, Ö12, Ö13	4
	İletişime açık öğretim elemanları	Ö4,Ö7,Ö15	3
	Devam-devamsızlık	Ö8,Ö14	2
Aile	Helikopter aileler	Ö14	1
	Farkındalık	Ö15,Ö17	2

kendimiz sorunların içinde dağılmışız, ben mesela devamsızlık yapıyorum dersi kaçıyorum haliyle bir sürü alttan dersim oldu (Ö17).”

Bazı katılımcıların sorunların okul terki sonuçlarına ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Öğrenci bu sorunlarla uğraşırken kendi psikolojisini düzeltmediği zaman, bir süre sonra bıkkınlık motivasyon düşüklüğü ile kendi şehrimde dönmek istiyorum diyebilir. Yani hani annemi babamı özledim, onların yanına gitmek istiyorum diyebilir. Ders çalışmak istemiyorum falan şeklinde. Bende mesela Erasmus’da bir süre sonra sabit bir noktaya bakıp ağılıyordum. Hani ders çalışmak istemiyoruz diye, Türkiye’ye dönmek istiyoruz, kendi eski düzenimize dönmek istiyoruz diye. Hani o sosyal hayatın sıkıştırdığı o durumlarda genellikle kaçmaya yönelik adımlar atıyorlar (Ö3).”

“Bazı öğrenciler bölüm değiştirmek isteyebiliyor ya da kendi ailelerinin yanına gitmek isteyebiliyor (Ö10).”

Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunların Çözümlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunların çözümlerine ilişkin görüşleri Tablo 5’de belirtilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların sorunların çözümlerini yönetim, süreç ve aile kategorilerinde değerlendirdikleri görül-

mektedir. Yönetim kategorisinde anketler (n=3), dinleyen üst yönetim (n=2), sosyal medya (n=2), süreç kategorisinde etkili danışmanlık (n=4), iletişime açık öğretim elemanları (n=3), devam-devamsızlık (n=2), aile kategorisinde helikopter aileler (n=1), farkındalık (n=2) ifadeleri öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Bazı katılımcıların sorunların yönetim açısından çözümlerine ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Mesela bu tür anketler. Bunu belirleriz. Sürekli her okulda öğrenci sorunlarıyla ilgili araştırmacılar olabilir, tez hazırlar proje hazırlar (Ö8).”

“Daha çok dinlenmeli öğrenciler bence, yani boş dinlenmemeli en azından. Çözüm odaklı dinlenmeli diyebilirim (Ö10).”

“Üniversitelerin aktif işleyen sosyal medya hesapları olmalı; rektörümüzün de. Biz de kendisine rahatlıkla ulaşip sorunlarımızı anlatalım (Ö16).”

“Bizi dinleyen bir üst yönetim olmalı; burs ve yurt imkânları artırılmalı, okuldaki ihtiyaçlar giderilmeli, rektörlük öğrencilerin cebindeki parayı da düşünerek kırtasiye, yemek, alışveriş yeme içme fiyatlarını belirlemeli (Ö17).”

Bazı katılımcıların sorunların süreç açısından çözümlerine ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Öncelikle benim bildiğim kadarıyla bizim sınıfımız biraz kalabalık ve bildiğim iki danışman var. Belki daha fazla danışman

olması ya da öğrenci gitmeden bazen danışmanların öğrencileri çağırıp onlarla konuşması öğrenciyi belki daha çok motive edebilir yani (Ö12)."

"Sınıfımız çok kalabalık olduğu için danışmanımıza çok iş düşüyor; bu nedenle danışmanımız bizimle ders seçimi, kayıt dönemlerinde ilgilenmek için pek fazla zaman bulamıyor, bu nedenle danışmanlara düşen öğrenci sayısı azaltılmalı danışman sayısı artırılmalı; derslik ve ders eşleştirmelerinde daha hassas davranması gerekmektedir (Ö13)."

"Hocalarımız il içinde uzaktan gelen öğrencileri göz önünde bulundurarak devamsızlık konusunda biraz yardımcı olmalıdırlar (Ö14)."

"Motivasyonumuzu düşürücü pek çok şey yaşıyoruz; hocalarımızın biraz daha bize zaman ayırarak arkadaşlık etmelerini bekliyorum; arkadaşlıktan kastım da bizimle derslerle ilgili, üniversite etkinlikleri ile daha çok konuşsunlar ama hep zamanları az (Ö15)."

Bazı katılımcıların sorunların aileler açısından çözümlerine ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

"Mutlaka aile desteği şart; iş ailede başlıyor; çocuğu aşırı korumacı yetiştirmemeli; ayakları yere basan kişilik sahibi gençler olarak yetiştirilmeli, bunun için aileler de bilinçlendirilmeli, üniversitelerin sorumlulukları var bu nedenle aileleri de bilinçlendirici eğitimler düzenleyebilirler (Ö17)."

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin görüşlerini özetlemek gerekirse katılımcılar, üniversitede ekonomik, akademik, uyum sağlama ve sosyal konularda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ekonomik açıdan harçlık, ulaşım ve burslar konusunda sıkıntı yaşadıklarını; üniversite yaşamı boyunca ailelerin ekonomik durumlarının kısıtlı olmasından kaynaklı harçlık yetersizliği çektiklerini; şehir merkezinde olmayan üniversitelere ulaşım zorlukları yaşadıklarını; bursların yeterli olmadığını ve ihtiyacı olan herkese yeterli miktarda burs sağlanmadığını belirtmişlerdir. Katılımcılar akademik açıdan yaşadıkları zorluklara ilişkin olarak dersler, öğretim üyeleri ve geleceğe ilişkin temalarında görüş bildirmişlerdir. Derslerle ilgili olarak ezberci eğitim, sınavlar, derslere devam zorunluluğu, yetersiz uygulamalar ve derslerin ağır olması konularında görüş bildirmişlerdir. Öğretim elemanı ile yaşanan iletişim kopuklukları, danışmanlık konusundaki sıkıntılar katılımcıların görüşleri arasındadır. Geleceğe ilişkin olarak ise iş bulma kaygısı, belirsizlik öğrencilerin vurguladıkları noktalarıdır. Özellikle farklı illerden üniversite öğrenimi için gelen öğrencilerin ulaşım, iklim, şehrin imkânları açısından şehre uyum konusunda sıkıntı yaşadıkları belirtilirken, aynı ilde daha farklı ortamlardan üniversiteye gelen öğrencilerin çevreye uyum konusunda sıkıntı yaşadıkları ama en çok kültürel farklılıklar konusunda uyum sorunu yaşandığı belirtilmiştir. Sosyal açıdan yaşanan sorunlar arasında katılımcılar arkadaşlık ilişkileri, üniversitenin sağladığı imkânlar ve boş zaman değerlendirme etkinliklerine vurgu yapmışlardır. Diğer sorunlar arasında ise katılımcılar barınma ve güvenlik konularına işaret etmişlerdir. Bu bulgu üniversite öğrencileriyle Topkaya ve

Meydan (2013) tarafından yürütülen araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Bu araştırma öğrencilerin duygusal, romantik, ekonomik, akademik, kişilik, uyum ve aileyle ilgili sorunlar ve arkadaşlarla ilgili sorunlar yaşadığını göstermiştir (Topkaya & Meydan, 2013). Araştırma bulguları Bülbül ve Acar-Güvendir'in (2014) yapmış oldukları araştırma bulguları ile kısmen benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum konusunda sıkıntılar yaşadıkları, ancak üniversite öncesi iyi bir eğitim aldığını düşünen öğrencilerin akademik uyum düzeylerinin üniversite öncesi iyi eğitim almamış öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur (Bülbül & Acar-Güvendir, 2014). Kacur ve Atak (2011)'in çalışmalarında da sorunlar arasında öğretim üyeleri/elemanlarıyla ilgili sorunlar, yaşam sorunları, ekonomik sorunlar, sağlık sorunları, meslek edinme sorunları, kötü alışkanlıklarla ilgili sorunlar, çevreyle iletişim sorunları, aile ve toplumla ilgili sorunlar, kendini ifade etme sorunları ve psikolojik destekle ilgili sorunlar, ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar, idari sorunlar, eğitim sorunları, ders dışı faaliyetlerle ilgili sorunlar, sosyo-kültürel sorunlar, boş vakitle ilgili sorunlar, bölümle ilgili sorunlar, ailevi sorunlar, psiko-sosyal sorunlar, psikolojik sorunlar, kişilerarası iletişim sorunları belirlenmiştir. Erkan ve ark. (2012)'nin araştırmasında da benzer olarak öğrencilerin akademik ve ekonomik problemler yaşadıkları ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda farklı nedenlerle üniversite öğrencilerinin üniversite yaşam dönemleri boyunca çeşitli sorunlar yaşadıkları; bu sorunların kaynağında içinde buldukları şartların, geldikleri ailevi ortamın, kişilik özelliklerinin etkili olduğu ifade edilmiştir.

Katılımcıların sorunların yarattığı sonuçlara ilişkin görüşlerinde psikolojik sonuçların, akademik başarıda düşüşün ve de okul terkinin olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, üniversite öğrencilerinin çeşitli önemli nedenlere bağlı olarak yaşadıkları sorunların kendilerinde bir takım olumsuz sonuçlar ve etkiler yarattığını söylemek mümkündür. Yaşanan sorunların şiddetine, önemine, önceliğine ve kişide kişinin sorunların üstesinden gelme becerisine, öğrenilmiş güçlülüğüne, kişilik özelliklerine göre farklı sonuçlar doğurduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların çözüm önerileri arasında üst yönetimin, öğretim üyelerinin ve ailenin desteğinin önemli olduğuna ilişkin görüşler yer almaktadır. Bu bulgu, Kacur ve Atak'ın (2011) yapmış olduğu araştırma bulguları ile kısmen benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada öğrenciler sorunların çözümü için öncelikle kendi kendilerine araştırma yaparak sorunlarını çözme ya da hafifletme yoluna gittiklerini, daha sonra sırasıyla arkadaşlarından yardım isteme, ailelerinden yardım isteme, herhangi bir yere başvurmadan işi olurlarına bırakma, söz konusu konuyla ilgili bir uzmandan yardım isteme veya ağlayarak sakinleşme yoluna gittiklerini belirtmişlerdir (Kacur & Atak, 2011). Ayrıca bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemin çözümü için daha çok aile ve arkadaşlarından yardım almaya gönüllü oldukları belirlenmiştir. Buradan hareketle, üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunların çözümünde hem okul içi, hem de okul dışı paydaşların desteğine ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

- Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sıkıntıların çözümüne yardımcı olabilmek için üniversitelerde sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri konusunda yapılacak bilgilendirme çalışmaları öğrencilerin bu hizmetlerden yararlanmasına olanak sağlayabilir.
- Üniversiteye uyum konusunda sıkıntı yaşayan öğrencilere yönelik oryantasyon programları düzenlenebilir.
- Barınma konusunda sıkıntı yaşayan öğrencilere yönelik üniversite çevresinde, belediye ile işbirliği yapılarak atıl kalan binaların ve arazilerin iyileştirilmesi ve çevre güvenliğinin sağlanması ile bir üniversite köyü kurulabilir. Bu sayede öğrenci evlerinin, yurtların fazlaştırılması sağlanabilir.
- Kültürel farklılıklarla ilgili sorunların çözümüne yönelik olarak konferans, panel vb. bilgilendirici etkinliklerde bulunabilir. Farklı alt kültürlerden gelen öğrencilerin uyum içinde çalışmalarına yönelik olarak grup çalışmalarına ağırlık verilebilir.
- Öğrencilerin geleceğe yönelik kaygılarını ve mesleki gelişimlerini hedefleyen anketler yapılarak bunların sonuçlarına dayanan konferanslar ve seminerler düzenlenebilir. Meslek hayatında başarılı olmuş ve onlara rol model olacak profesyonel kişilerin bilgi ve deneyimlerinden yararlanmalarını sağlayacak ve bu sayede ileriye yönelik kaygılarının azalmasına yardımcı olacak tecrübe paylaşım etkinlikleri düzenlenebilir.
- Öğrencilerin problemlerini, ihtiyaçlarını, beklenti ve isteklerini dile getirebildikleri; dinlendikleri, karara katılımlarının sağlandığı çeşitli bölümlerden öğretim üyelerinin, öğrencilerin ve yönetim kademesi yetkililerinin katıldığı ortak platformlar oluşturulabilir; düzenli toplantılar yapılabilir.
- Öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri anketler yapılabilir. Ekonomik açıdan sıkıntı yaşayan öğrencilere yönelik vakıf, dernek, şahıs, belediye ve benzeri kurumların öğrencilere verdikleri burs imkânları artırılabilir, meslek odalarının öğrencilere alanlarında “part-time” çalışma imkânları vermesi sağlanabilir.
- Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri ve sosyal alanda yaşadıkları sıkıntıları giderebilmek adına öğrencilerin oluşturdukları topluluk faaliyetleri yaygınlaştırılabilir, kültürel faaliyetler organize etmek üzere öğrenci kültür merkezleri kurulup desteklenebilir.
- Ulaşım konusunda gerekli tedbirlerin alınması, öğrencilerin derse sürekli gecikme, okula ulaşımında yaşadığı sıkıntıların çözümü konusunda servis imkânlarının artırılması, gerekli merciler ile iletişim kurularak toplu taşımanın artırılması sağlanabilir. Üst yönetimin bilgisi dâhilinde sosyal medya kullanımı ile öğrencilerin problemlerinin tartışıldığı ve paylaşıldığı iletişim kanalları oluşturulabilir.
- Bu araştırma Ankara ilindeki dört üniversitede okuyan öğrencilerle sözlü görüşme ile yürütülmüştür. Benzer bir çalışma iller ve üniversiteler arasında farklı yöntemlerle karşılaştırılabilir.
- Sorunların çözümü için tek bir kurum ve kuruluşun tedbirler alması yeterli olmayacaktır; bu nedenle ilgili kurumların bu sorunların çözümü için koordineli bir biçimde çalışması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Bülbül, T., & Acar-Güvendir, M. (2014). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 397-418.
- Demirbilek, M. (2012). Yurtlarda kalan öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri, arkadaşlık ilişkileriyle bağlantılı sorunları ve çözümüne yönelik bir model denemesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 1-24.
- Erdem, A. R. (2013). Bilgi toplumunda üniversitenin değişen rolleri ve görevleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), 109-120.
- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir-Çankaya, Z., & Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım alma gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Filiz, Z., & Çemrek, F. (2007). Üniversite öğrencilerinin barınma sorunlarının uygunluk analizi ile incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 207-224.
- Kacur, M., & Atak, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin sorun alanları ve sorunlarla başetme yolları: Erciyes Üniversitesi örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 273-297.
- Korkmaz, A. (2000). Yükseköğretim gençliğinin problemleri. *Mili Eğitim Dergisi*, 145, 41-45. Retrieved from dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/145/korkmaz.htm
- Şahin, İ., Şahin-Fırat, N., Zoraloğlu, Y. R., & Açıkgöz, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin sorunları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 1435-1449.
- Topkaya, N., & Meydan, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanlar, yardım kaynakları ve psikolojik yardım alma niyetleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-37.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılacak nitel araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543-559.
- Ünver, G., Talu-Bümen, N., & Başbay, M. (2010). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans derslerine öğretim elemanı bakışı: Ege Üniversitesi örneği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 155(35), 63-77.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8th ed.). Ankara: Seçkin.
- Yurdakul, B. (2008). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının sosyal bilişsel bağlamda bilgiyi oluşturmaya katkısı. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 39-67.